



## NACIONALINĖ TEISMŲ ADMINISTRACIJA

Biudžetinė įstaiga, L. Sapiegos g. 15, LT-10312 Vilnius, tel. (8 5) 268 5186, el. p. info@teismai.lt.  
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188724424

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai  
Teikiama per TAIS

2021-09-13

Nr. 4R-1171-(6.6)

### DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮSTATYMO „DĖL UŽSIENIEČIŲ TEISINĖS PADĖTIES“ PROJEKTO DERINIMO

Nacionalinė teismų administracija (toliau – Administracija) iš Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinės sistemos (TAIS) gavo pranešimą apie pateiktus suderinti teisės aktų projektus: Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ Nr. IX-2206 3, 5, 26, 32, 40, 50, 53, 67, 71, 76, 77, 79, 981, 113, 125, 126, 1301, 136, 138, 139, 140 straipsnių pakeitimo, IX<sup>1</sup> skyriaus pripažinimo netekusiu galios ir įstatymo papildymo X<sup>2</sup> skyriumi įstatymo projekto pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“ projektą Nr. 21-29208 ir Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ Nr. IX-2206 3, 5, 26, 32, 40, 50, 53, 67, 71, 76, 77, 79, 981, 113, 125, 126, 1301, 136, 138, 139, 140 straipsnių pakeitimo, IX<sup>1</sup> skyriaus pripažinimo netekusiu galios ir įstatymo papildymo X<sup>2</sup> skyriumi įstatymo projektą Nr. 21-29207 (toliau – UTPĮ projektas).

Administracija, susipažinusi su UTPĮ projektu, teikia su Teisėjų taryba skubos tvarka suderintas pastabas ir pasiūlymus dėl teisinio reguliavimo priemonių tobulinimo.

1. *Dėl teikimų nagrinėjimo apylinkių teismuose teisingumo taisyklės keitimo.* Aktualios redakcijos Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ (toliau – UTPĮ) 116–118 straipsniuose yra nustatyta, kad, esant UTPĮ numatytiems užsieniečio sulaikymo pagrindams, su teikimu sulaikyti užsienietį ilgiau negu 48 valandoms arba skirti jam alternatyvią sulaikymui priemonę į *apylinkės* teismą *pagal užsieniečio buvimą Lietuvos Respublikos teritorijoje vietą* kreipiasi Valstybės sienos apsaugos tarnybos pareigūnas per 48 valandas nuo užsieniečio sulaikymo momento. Užsieniečio dalyvavimas teismo posėdyje yra būtinas. Išnykus užsieniečio sulaikymo pagrindams, užsienietis turi teisę, o institucija, kurios žinioje yra sulaikytas užsienietis, nedelsdama privalo kreiptis į *apylinkės* teismą *pagal užsieniečio buvimą vietą* su prašymu pakartotinai svarstyti sprendimą sulaikyti užsienietį. Išnykus prieglobsčio prašytojo sulaikymo pagrindams, institucija, kurios žinioje yra sulaikytas prieglobsčio prašytojas, nedelsdama privalo kreiptis į *apylinkės* teismą *pagal prieglobsčio prašytojo buvimą vietą* su prašymu pakartotinai svarstyti sprendimą sulaikyti prieglobsčio prašytoją. Jeigu užsienietis, kuris yra sulaikytas UTPĮ 113 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytais pagrindais, pateikia prašymą suteikti prieglobstį, Valstybės sienos apsaugos tarnyba nedelsdama privalo kreiptis į *apylinkės* teismą su prašymu pakartotinai svarstyti sprendimą sulaikyti prieglobsčio prašytoją. Jeigu dėl teisinių ar kitų objektyvių priežasčių nebėra pagrįstos tikimybės užsienietį išsiųsti iš Lietuvos Respublikos, institucija, kurios žinioje yra sulaikytas užsienietis, privalo kreiptis į *apylinkės* teismą *pagal užsieniečio buvimą vietą* su prašymu pakartotinai svarstyti sprendimą sulaikyti užsienietį.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad, Lietuvos Respublikoje prasidėjus neteisėtai kertančių valstybės sieną migrantų antplūdžiui, Vilniaus regiono apylinkės teismas dėl pirmiau išdėstytų teritorinės jurisdikcijos taisyklių taikymo jau kurį laiką susiduria su drastiškai išaugusiu darbo krūviu nagrinėjant teikimus dėl neteisėtai Lietuvos Respublikos sieną kirtusių užsieniečių sulaikymo, sulaikymo pratęsimo ir alternatyvių sankcijų taikymo. Vilniaus regiono apylinkės teismo vertinimu, yra tikslinga minėtų *užsieniečių antplūdžio metu* keisti teikimų nagrinėjimo apylinkių teismuose teisingumo taisykles jų



LIETUVOS  
TEISMAI





nesiejant su užsieniečio buvimo Lietuvos Respublikoje vieta, taip suteikiant galimybę šiuos teikimus nagrinėti ir kitiems apylinkių teismams. Atsižvelgiant į tai, siūloma teikimų nagrinėjimo apylinkių teismuose tvarka būtų taikoma tik tuo laikotarpiu, kai valstybėje paskelbta karo padėtis, nepaprastoji padėtis, ekstremalioji situacija, o visais kitais atvejais būtų taikoma bendroji tvarka, numatyta šiuo metu galiojančiose UTPĮ 116–118 straipsnių nuostatuose.

Pažymėtina, kad, siekiant efektyvaus ir racionalaus siūlomų UTPĮ pakeitimų įgyvendinimo, būtina bendradarbiaujant tarpinstituciniu lygmeniu suderinti ir galimai įstatymą įgyvendinančiuose teisės aktuose įtvirtinti tvarką, pagal kurią teikimą apylinkės teismui teikiantis subjektas spręstų, į kurį konkretų apylinkės teismą bus kreipiamasi.

2. *Dėl skundų nagrinėjimo apygardų administraciniuose teismuose teisingumo taisyklės keitimo.* Vertinant siūlomas UTPĮ projekto nuostatas ir dėl jų diskutuojant buvo keliamas galimas pasiūlymas keisti UTPĮ 138 straipsnio 2 dalį, kurio pagrindu būtų įtvirtinta taisyklė, kad pareiškėjas privalo kreiptis į administracinį teismą, kurio veiklos teritorijoje yra jo buvimo vieta, t. y. skundas būtų nagrinėjamas pagal *pareiškėjo buvimo vietą*.

Administracija, kaip minėta, skubos tvarka suderinusi bendrą poziciją su Teisėjų taryba, kuri yra vykdomoji teismų savivaldos institucija, užtikrinanti teismų ir teisėjų nepriklausomumą (Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 119 straipsnio 1 dalis), pažymi, kad, vadovaujantis Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – ABTĮ) 31 straipsnio 1 dalimi, skundas (prašymas, pareiškimas) paduodamas tam administraciniam teismui, kurio veikimo teritorijoje yra *atsakovo buveinė*, todėl tokio pobūdžio siūlymas, manytina, neatitiktų esamo ABTĮ reglamentavimo visumos. Šiame kontekste taip pat pastebėtina, kad aktualios redakcijos ABTĮ 69 straipsnyje yra numatytas bylų perdavimo kitam teismui mechanizmas, sprendimą dėl to priėmus išorinę priežiūrą atliekančiam subjektui. Be to, UTPĮ projektu siūlomas reguliavimas yra susijęs su laikina ekstremalia situacija valstybėje ir šios situacijos įtakos teismų veiklai subalansavimui taip pat taikomos kitos teisinio reguliavimo priemonės. Papildomai pastebėtina, kad šiuo metu Lietuvos Respublikos Seime yra registruoti ir svarstomi teisės aktų projektai, kuriais siūloma keisti Lietuvos administracinės jurisdikcijos teismų struktūrą (juos apjungiant) ir bylų paskirstymo mechanizmą.

3. *Dėl skundų nagrinėjimo apygardos administraciniame teisme vienasmeniškai.* Šiuo klausimu pažymėtina, kad tai yra ne šio UTPĮ projekto dalykas. Šie klausimai turėtų būti sprendžiami proceso įstatymo normose.

4. *Dėl žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių užtikrinimo.* Be kita ko, Administracija taip pat atkreipia dėmesį į būtinybę užtikrinti žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugą netgi tuo metu, kai valstybėje yra paskelbta karo padėtis, nepaprastoji padėtis, taip pat ekstremalioji situacija dėl masinio užsieniečių antplūdžio. Kaip išaiškinta supranacionalinio lygmens teismų praktikoje, nustatant žmogaus teisių ir laisvių ribojimus yra būtina nepažeisti šių teisių ir laisvių esmės ir laikytis proporcingumo principo. Net ir siekiant teisėtų ir pagrįstų tikslų, kaip viešosios tvarkos užtikrinimo, neturėtų būti taikomos priemonės, kurios objektyviai nėra būtinos šiems tikslams pasiekti. Minėti imperatyvai yra taikytini ir tokioms procesinėms garantijoms, kaip teisė į teisingą ir objektyvų teisminį procesą, sulaikymo teisminė peržiūra, teisė į veiksmingą teisminę gynybą, teisinis saugumas ir susijusios procesinės garantijos.

Direktorė

Natalija Kaminskienė